

ÅPNING AV "BARNDOM I NORGE"

17. oktober 1991

Statsminister Gro Harlem Brundtland

Det er mangfoldet som møter oss her i dag når barnemessa nå etter to års grundig forarbeid mellom mange samarbeidspartnere endelig er blitt en realitet. En omfattende utstilling skal vise hva kommuner, fagforeninger, interesseorganisasjoner og mange, mange andre gjør for barn i Norge. Mer enn 140 tverrfaglige seminarer skal belyse utfordringer og muligheter fremover og gi deltagerne inspirasjon til det viktige arbeidet med og blant barn.

Det var den forrige Arbeiderparti-regjeringen som tok initiativet til "Barndom i Norge". Gjennom det daværende statsrådutvalget for barn ble det på oppdrag av seks departementer igangsatt et arbeid med å arrangere en fagkongress for alle som jobber med barn under 13 år. Initiativet ble fulgt opp av regjeringen Syse, og resultatet ser vi her i dag.

Det har vært et formål å vise bredden, alt det viktige og kvalifiserte arbeidet som utføres i Norge. Men samtidig skal vi avdekke problemområder og bidra til ny debatt, gi kunnskap, stimulans og nye visjoner for fremtiden.

"Er du en av de mange som ønsker å sette barn på dagsorden - som vil ha barna opp i 1. divisjon?" spør arrangørene.

Regjeringen har forlenget satt barn og ungdom på dagsorden. Dette signaliserte vi i vår regjeringserklæring i november 1990 som en av våre viktigste

oppgaver, ved siden av miljøvern og økt sysselsetting. Og vi har fulgt opp vår erklæring gjennom økonomiske tiltak og prioriteringer på mange områder, gjennom styrket barnevern, større satsing på barnehager, fritidsordninger og utvidelse av svangerskapspermisjonen.

Men selv om Regjeringen har satt barn øverst på den politiske dagsorden, og barna nettopp er utropt til statsbudsjettets vinnere, står det en god del igjen før vi kan skilte med en god og helhetlig oppvekstpolitikk.

Vi må finne løsninger på de områder der det fortsatt er problemer eller der nye problemer avdekkes. Det er alles utfordring - og alles ansvar. Det krever ideer, nytenkning, handlekraft og oppfølging. Og - det krever evne og vilje til å tenke, planlegge og handle slik at vi ser tingene i sammenheng. Slik sett - også - er denne barnemessen av stor betydning.

Noe av det viktigste som har skjedd i vår moderne historie, er at vi har endret vårt syn på barna og deres egenverd. Barndommen er ikke noe venteværelse til den voksne verden, men har sin egen verdi, der hvert utviklingstrinn må gjennomleves og stimuleres på sine premisser.

Barn har sin egen kultur. Den videreutvikles og spres i samvær med andre barn. Vi må være på vakt mot at vi i vårt moderne, velorganiserte samfunn fratrar barna denne muligheten, at de voksne overstyrer aktivitetene eller at overdreven bruk av medier passiviserer. Jeg har tro på egenstyrken i barns kreativitet og aktivitet, deres evne til å leke og lære, som er mer motstandskraftig enn vi kanskje aner.

Familien vil alltid være den viktigste rammen for gode oppvekstvilkår for barn og unge. Samtidige er trygge omgivelser og gode nærmiljøer helt avgjørende for barndom og utvikling - både i by og i bygd. Her gjør alle de tusener av frivillige, foreldre og besteforeldre en enorm innsats - i idrettslag,

i skolemusikk, i speider'n og i de mange organisasjoner med andre typer aktiviteter. Det er en innsats som aldri kan eller skal erstattes av det offentlige.

Den offentlige innsatsen skal støtte opp under familiens egen omsorg, samtidig som barnets behov settes i sentrum.

Jeg tror vi må ta på fullt alvor: Barn må ikke bli taperne i det samfunn som har gjennomgått en virkelig familierevolusjon. Mor - som far - er oftest ute i jobb, også mens barna er små. Mor står ikke som før og tar imot i døra når de minste skolebarna kommer hjem etter skoletid. Skolen er ennå ikke innrettet etter den nye familiesituasjonen og barnas behov.

Barna kan lett bli taperne - hvis det ikke gjøres noe raskt. Barn har mindre mulighet til å være sammen med andre barn og mindre tid sammen med foreldrene enn før. Vi mangler det bofellesskap og arbeidsfellesskap som preget den forrige generasjon - som kunne gi barn flere voksne forbilder, som kunne gi kontakt på tvers av generasjoner, som ga barn noen å være sammen med.

Det tok altfor lang tid før barna virkelig kom på den politiske dagsorden. Mens oljemillionene rullet inn i statskassa den første halvdel av 80-tallet, ble lite brukt for å bedre barns kår; ingen forlengelse av foreldrepermisjon og færre, ikke flere barnehageplasser. Derfor er det så mye å ta igjen.

La meg til slutt slå fast: Denne barnemessen er en flott oppfølging av det budsjett som Regjeringen la fram for et par uker siden - med barn øverst på dagsorden. For første gang går de ulike sektorene som til daglig jobber for og med barn, sammen om sin innsats for barna. Det er nødvendig - og det er med ekstra forventning jeg ser at dette skjer under slagordet "Fra sektorisering til helhet".

Det haster med å finne løsninger - løsninger som gir barna mer trygghet i hverdagen. Det haster med å vinne fordomsfrie tanker om barnas beste. Nå er det barnas tur - heller ikke profesjonsinteresser og organisasjonsinteresser må skygge for dem.

La denne barnemessen bli en idedugnad - med debatt på tvers av sektorene - for visjoner og mål - for reformer og resultater.

Barna er ikke bare fremtiden, barna har også rett til en framtid. Det gjelder å gi håp og tro på fremtiden - et rent miljø og en bærekraftig utvikling - trygghet og omsorg for neste generasjon. Derfor er det så viktig at vi nå har fått en egen FN-konvensjon om barnets rettigheter. Over 150 statsledere har skrevet under på et forpliktende 10-punktsprogram og en konkret handlingsplan for barn i 1990-årene. Det illustrerer en holdning som kan få dyptgripende konsekvenser for barn over hele verden. Og det representerer en utfordring for det enkelte land som har skrevet under avtalen. Deriblant Norge. At vi tar et krafttak for barn, gir signaler som kan ha betydning også internasjonalt.

Jeg lover dere at vi skal lytte til de ideer og forslag som kommer.

Lykke til med kongressen!